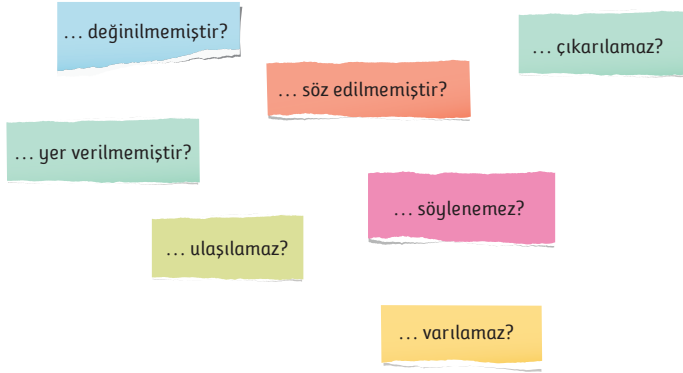

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCELER

YARDIMCI DÜŞÜNCELER

- Paragraf, aynı ana düşünceyi açıklayan birçok yargıdan oluşur. Her yargı, bir şekilde ana düşünceyi açıklar ya da destekler. İşte ana düşünceyi açıklayan ya da destekleyen bu yargılara yardımcı düşünce denir.
- Genellikle bir paragrafta her cümle bir yardımcı düşünce içerir ya da her cümleden bir yardımcı düşünce çıkarılabilir.
- Yardımcı düşünceyle ilgili sorular sınavlarda genellikle altı çizili, olumsuz soru kökleriyle sorulmaktadır.

ÖSYM'nin Tercih Ettiği Soru Tipleri

Yardımcı Düşünce Sorularını Çözmek İçin Kullanılabilecek Yöntemler

- Alt çizme yöntemi
- Örtüştürme yöntemi
- Olumluluk-olumsuzluk yöntemi
- Eş ve yakın anlam yöntemi
- Karşıt anlam yöntemi

Alt Çizme Yöntemi:

- Bu yöntem okunan cümlede vurgulanan kelime veya kelime gruplarını bulma esasına dayanır.
- Fiil cümlelerinde vurgu yüklemden önce,
- İsim cümlelerinde vurgu yüklemde,
- Şart cümlelerinde şart ekinin bulunduğu kelime ve kelime grubundadır.
- ... sözü edilen kişi için hangisi söylenemez?
- ... hangisi sözü edilen kişinin bir özelliği olamaz?

Örtüştürme Yöntemi:

- Cümlelerde yer alan anlamın seçeneklerdeki cümlelerle örtüştürülmesine dayanır.

Şiirde evrenselliğe ulaşmak, yerelliği yaşamaktan geçer.

Olumluluk – Olumsuzluk Yöntemi:

- Bir cümledeki olumluluk ve olumsuzluk ifadelerinin bütünüyle yer değiştirmesine dayanır.

Geleceğe sesini duyurma amacı taşımayan sanatçılar, gündelik üretimlerle yetinirler.

Eş ve Yakın Anlam Yöntemi:

- Bu yöntemde sözcüklerin eş anlamlarına veya yakın anlamlarına yer verilerek cümle oluşturulur.

Yazar bu eserinde Anadolu insanını sade bir dille ele almıştır.

Karşıt Anlam Yöntemi:

- Bu yöntem paragraftaki anlam yönüyle seçeneklerdeki anlam yönünün karşılaştırılmasına dayanır.
- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

Birinci yöntem:

- Önce soru, sonra metin, daha sonra da seçenekler okunur.

İkinci yöntem:

- Önce soru, sonra seçenekler, daha sonra da metin okunur.

ÖRNEK

Nasrettin Hoca, fıkralarından da anlaşılacağı üzere sevecen, hoşgörülü, akıllı, hazırcı cevap bir insandır. Her zaman, haksızlığa uğrayanların yanında yer almış, yaşamın ağır yükleri altında ezilenleri bir gülcükle rahatlatmıştır. Nasrettin Hoca fıkraları **didaktiktir**. Çoğu kısadır. Bazen girişte yer ve zaman belirtilir, kişiler tanıtılır; ikinci bölümde Hoca'ya bir şey söylenir ve sonunda **onun bizi güldüren ama aynı zamanda düşündür**en cevabı beklenir. **O son cümle, birçok defa atasözüne ya da deyim**e dönüşüvermiştir. Hoca'nın **çok geniş bir coğrafyada başka başka uluslarca benimsenmiş olmasını** da fıkralarındaki bu özelliklere bağlayabiliriz.

Bu parçada Nasrettin Hoca ve fıkralarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Ününün yalnızca Anadolu'yla sınırlı kalmadığına
- B) İnsanı düşünmeye yönelten komik öğeler içerdiğine
- C) Öğretici nitelikler taşıdığına
- D) Kimi sözlerinin kalıplaşarak halka mal olduğuna
- E) Birçok tarihi kişiye yer verildiğine

ÖRNEK

Temelleri Yunan ve Latin yazarlar tarafından atılan deneme, bir yazınsal tür olarak on altıncı yüzyılda şekillenir. Fransızca “essai” kelimesinin karşılığı olan **bu türün en belirleyici özelliği, öne sürülen düşünceleri kanıtlama zorunluluğunun olmayışıdır**. Yazınsal sürecin bir serüvene dönüştüğü bu türde metnin ucu sürekli açıktır. Bunun için okuyucu her an bir sürprizle karşılaşabilir. Anlam çok yönlüdür. **Öyle ki dilin resmî kıyafetinden arındığı bu türde, anlatım da içtenlik ve rahatlık iç içedir**. Böylece hayatın içinde var olan türlü türlü durumlara, olay ve olgulara, gerçeklere, yazar tarafından yeni bir şekil verilebilir.

Bu parçada denemeyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Savunulanların ispatlanması gerekmediğine
- B) Söylemsel niteliklerine
- C) Tarihsel gelişimine
- D) Her konuda yazılabileceğine
- E) Öğretici yanının bulunmadığına

ÖSYM Sorusu

ÖRNEK

Andy Weir **aslında bir bilgisayar** programcısı ama hayat hikâyesinin bizi daha çok ilgilendiren yanı, çocukluğundan beri **bilim kurgu edebiyatına tutkun olması**. **Yazıp çizmeye de genç yaşlarda başlıyor**. Tamamladığı ilk roman taslağı yayınevinden ret cevabı alınca **bu kitabı kendi sitesinde yayımlıyor**. Sonrası tam bir başarı hikâyesi. Büyük ilgiyle karşılanan kitaba yayınevlerinden teklifler yağıyor. Okurlar tarafından **2014'ün en iyi bilim kurgu romanı seçilen kitap, bol övgü ve birçok ödül alıyor**. En nihayetinde, romanın yayın hakları da satın alınıyor ve sinemaya uyarlanıp dünyanın birçok ülkesinde gösterime giriyor.

Bu parçada Andy Weir ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir? (2017)

- A) Esas mesleği dışında başka bir işle meşgul olduğuna
- B) İlk yazma denemelerine erken yaşlarda başladığına
- C) Karşılaştığı sorunu aşmak için bir çözüm geliştirdiğine
- D) Okumaktan hoşlandığı türde başarılı bir yazar olduğuna
- E) Eserini sinema izleyicisini düşünerek kaleme aldığına

ÖRNEK

Edebiyatımızın unutulmaz eseri Hababam Sınıfı, dünün video izleyicisinden bugünün üç boyutlu sinema tutkunlarına, milyonların gönlünde taht kuralı 40 yılı geçiyor. Her zaman zevkle izlediğimiz, kahkahalar attığımız, içimizi ısıtan Hababam Sınıfı, hepimizden bir parça bulundurulur. Filmin bu başarısında yazarı Rıfat Ilgaz kadar yönetmeni Ertem Eğilmez'in de rolü büyüktür. Belirtilmesi gereken bir husus da filmin hepimizin aşına olduğu müziğidir. Yavaş çalındığında insana hüznün, hızlı çalındığında coşku veren ve Hababam Sınıfı'nı zihnimize kazıyan müzik, Melih Kibar'ın bestesidir. Müzisyen bu eseriyle Altın Portakal Film Festivali'nde "En İyi Film Müziği Ödülü"nü almıştır.

Bu parçada Hababam Sınıfı'yla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A. Başarısında nelerin etkili olduğuna
- B. Seyircinin iç dünyasındaki tesirine
- C. Türk sinemasında yarattığı etkilere
- D. Edebî bir eserden sinemaya uyarlandığına
- E. Farklı kuşaklara hitap ettiğine

ÖRNEK

Makber Türk şiirinin önemli örneklerinden biridir. Abdülhak Hamit bu şiiri eşinin ölümünün ardından, 1885 yılında yazmıştır. Eser, sevdiğinin ölümünü görmekle felakete uğramış bir insanın duygularını, okura büyük bir samimiyetle yaşatır. Makber'den kısa süre sonra, yıl bitmeden yazdığı Ölü adlı eserinde de konu ve ruh Makber'in aynıdır. Ancak Makber'de başını bulutlara ve kayalara çarparak uçurum karanlıkları içinde şimşekler çaktıran yaralı kartal, burada geniş halkalar çevirerek ağır ağır süzülür. Makber bir feryattır. Ölü'de sükût ve düşünüş vardır. Sanki bu eserin mısraları düşünce hâline gelmiş gözyaşlarıdır.

Bu parçadan hareketle Makber ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ölü adlı şiir ile aynı yıl yazıldığı
- B) Okuyucuda duygusal karşılık bulduğu
- C) Kısa süre içinde kaleme alındığı
- D) Bir kaybın yarattığı acıyı işlediği
- E) Yazarın taşkın ruh hâlini yansıttığı